

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д.н. Снежанка Добрева Георгиева,
Педагогически факултет, ШУ „Епископ Константин Преславски“

по конкурс, обявен от Медицински университет – Плевен в ДВ, бр. 24/ 21.03.2025 г. за заемане на академична длъжност „професор“, по област на висше образование: 1. Педагогически науки, професионално направление: 1.3 Педагогика на обучението по... (Методика на обучението по български език), към катедра „Социални и фармацевтични дейности“ на Медицински колеж, Медицински университет – Плевен.

Настоящата рецензия е изготвена в качеството ми на член на научно жури, определено със заповед № 1218/30.04.2025 г. на ректора на МУ – Плевен за оценяване на кандидат за заемане на академичната длъжност „професор“.

1. Обща характеристика и професионална биография на кандидата

Единственият кандидат в конкурса за заемане на академична длъжност професор – Теодора Димитрова Вълва – е родена на 9.07.1963 година. През 1990 г. завършва ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“. Цялостната ѝ професионална биография е свързана със системата на училищното и университетското образование и показва последователно надграждане на компетентности и отдаденост на идеята за професионално усъвършенстване. По време на учителската си практика (през периода от 1983 г. до 2000 г.) тя е докторант по „Методика на обучението по български език и литература“ към ДИУУ по докторска програма на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Образователната и научна степен „доктор“ придобива през 1999, след което е главен асистент (2001 г.) към ДИУУ, Софийския университет „Св. Климент Охридски“. В периода 2002 г. – юни 2010 г. работи в Педагогическия колеж към ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ като хоноруван преподавател. От 09.06.2010 г. е доцент във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, Специализиран научен съвет по педагогика при ВАК към МС. Зам.-директор е на Педагогическия колеж – Плевен, мандат 2013 – 2016 г. От 1.12.2016 г. е доцент в Медицински университет – Плевен, където преподава български език на чуждестранни студенти по медицина, ОКС „Магистър“, „Педагогика“ и „Социална педагогика“, специалност „Социални дейности“, ОКС „Професионален бакалавър“. През 2019 г. завършва специалност „Трансгранична българистика“, СУ „Св. Климент Охридски“, Факултет по славянски филологии и получава професионална квалификация „Магистър по българска филология“. През 2024 г. придобива научната степен „доктор на науките“, СУ „Св. Кл. Охридски“. От 2024 г. е ръководител катедра „Социални и фармацевтични дейности“, Медицински колеж към МУ-Плевен. Теодора Вълва е участник в един национален образователен проект и три международни проекта, на един от които е ръководител. Кандидатът е председател на Съюза на учените в България – клон Плевен; координатор на Регионалния академичен център към Българската академия на науките – Плевен; вицепрезидент на Алианса на университетите от Централна Източна Европа; член на редакционните колегии на списанията: International Journal of Language and Linguistics и „Детска градина“; участник е в редакционни колегии на седем научни сборника. От посочените данни е очевидно, че

в процедурата участва кандидат с неоспорим професионален опит и завидна академична кариера до момента на конкурса.

2. Оценка на научноизследователската и научно-приложната дейност на кандидата

Постиженията на Теодора Вълва в образователен, академичен и приложен аспект очертават профила ѝ на компетентен и добре подготвен изследовател, учен и практик, с потенциал за последващо професионално развитие. Приложената справка в документацията по конкурса за научна продукция показва, че кандидатът има необходимия брой публикации и дори надхвърля минималните национални изисквания (фактологично доказана продукция с общ брой точки – 992,5, разпределени по групи показатели от А до Е, при изискуеми за процедура за професор 550 точки). За процедурата доц. дн Теодора Вълва кандидатства с 33 публикации, от които 1 монография, една книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“, 1 учебно пособие, 1 студия, 27 статии, представени са 2 дисертационни труда за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ и за придобиване на научната степен „доктор на науките“.

2.1. Монография, книга

Съобразно изискванията на ЗРНС, сред представените трудове е налице монография, представена като хабилитационен труд, със заглавие „Чуждоезиковото обучение в образованието по медицина. Смисъл и значение в комуникацията“. Монографичното изследване с обем от 220 страници е публикувано през 2025 г., след получаване на научното звание доцент, и разкрива задълбочена научна подготовка, висока степен на професионална компетентност и последователна ангажираност към академичната етика. Изследователският подход се отличава с ясно структурирана аргументация и аналитична дълбочина, като провокативно, но логически издържано се поставя въпросът за овладяването на специализиран език – неговите социални конвенции и културен контекст – не просто като комуникативен инструмент, а като съществена компетентност за професионално общуване в българоезична здравна среда от студенти по медицина, за които българският език не е роден. Подготвяйки да изведе дидактически модел, обвързващ в едно цяло литература, медицина, методика на обучението по български език и литература, здравна комуникация и межкултурно общуване, Т. Вълва аргументира в семантично-функционален и технологичен план неговите три модула според равнищата на дейност (преди работа с текста, по време на работа с текста, след работа с текста). Авторският модел обединява учебно съдържание, последователна методика за поэтапно овладяване на основни комуникативни компетентности чрез практико-приложни дейности с текста и подходящ инструментариум за оценка. Въз основа на изследване на взаимодействието между лекар и пациент, представено през призмата на Лумановата концепция за комуникацията в здравеопазването както от информационна, така и от социокултурна перспектива, авторката убедително доказва, че между индивидуалното и професионалното общуване съществува кръгова взаимосвързаност.

Т. Вълва извежда уменията за слушане и интерпретиране на разказите на пациентите като съществен елемент от терапевтичния процес. В съчетание с

хармонизацията на обучението по втори (чужд) език спрямо различните равнища на възприемане на художествен текст предложеният от авторката модел създава условия за формиране на високо ниво на комуникативна култура. Тези концептуални основи допринасят за изграждането на знания, умения и нагласи, свързани с усвояването на културно обусловени езикови единици (културогемии), които са характерни за съответната национална среда и са неотменна част от ефективната комуникация в професионален медицински контекст. Разработеният авторски модел притежава значителен педагогически потенциал за развитие на комуникативна компетентност.

С оглед на гореизведеното основните приноси на монографията „Чуждоезиковото обучение в образованието по медицина. Смисъл и значение в комуникацията“ могат да бъдат обобщени в няколко контекста:

➤ **Научен контекст:** Визиранията в монографията тема има интердисциплинарен и комплексен характер. Значителен е приносът на Т. Вълва за разработване и аргументиране въз основа на феноменологичен контекст на комуникативно-културологичния подход към обучението по български език за медицински цели, интегриращ езиково обучение с културна и социална чувствителност в клиничната комуникация. Оригинална е позицията на авторката при дефиниране на езиковата и комуникативна компетентност като ключов компонент от професионалната подготовка на бъдещите медици. Изградена е обобщена представа за ролята на литературния текст като инструмент за изграждане на хуманитарно ориентирани професионални ценности и умения за изразяване на емпатия в клиничната практика. С анализа и адаптацията на Лумановите комуникативни селекции (информирани, разбиране, влияние) към медицинската комуникация се прави принос към теорията на комуникацията в здравеопазването. С оглед на водещата цел на специализираното езиково обучение е конструиран корпус от художествени текстове, приложим в подготовката на студентите за клинична комуникация, насочен към хуманизиране на медицинската вербална практика в българоезична среда. Предимство на разработката са и изведените критерии за подбор на художествени текстове в корпуса: да притежават комуникативна ориентация, информативност, цялостност, свързаност и образност; да разглеждат медицински казуси; да съдържат хуманистични идеи.

➤ **Приложно-педагогически контекст:** Идентифицирани са предизвикателствата при овладяването на български език от чуждестранни студенти и ролята на езика за изграждане на професионални и етико-деонтологични компетентности. Към приложните приноси отнасям разработването на педагогически модел, базиран на наративен подход, подпомагащ хуманизацията на медицинската комуникация чрез включване на художествени текстове, отразяващи културни стереотипи и социални нагласи, както и разработването на модулна учебна система, която отчита организационния, функционалния и цикличния характер на обучението и е съобразена с реалните потребности на здравната комуникация.

➤ **Методически контекст:** Заслужава внимание опитът на кандидата теоретично да изясни проблематиката на необходимостта от усвояване на културогемии, характерни за българската езикова и социална среда, като условие за ефективна терапевтична комуникация. Високо може да бъде оценен предпочетеният феноменологичен изследователски подход, който позволява дълбоко вникване в

преживяванията на студентите при усвояване на езика в медицински контекст. Приноси моменти се открояват и по посока на предоставянето на технологични инструменти и методически решения, които подпомагат формирането на дискурсна компетентност и развитието на умения за културно адекватно и етично общуване в медицинската практика.

➤ **Социално-професионален аспект:** Изграждайки връзки, Т. Вълва обосновава значението от изучаване на националния език в контекста на медицинското образование за чужденци, като посочват конкретни ползи за бъдещата практика на студентите; предоставя основа за реформа в обучението по език за медицински цели, насочена към по-добра интеграция на чуждестранните студенти и повишаване на качеството на медицинската грижа чрез подобрена комуникация с пациенти.

Монографията представлява значим интердисциплинарен труд, който обединява лингвистика, педагогика, културология и медицина, като предлага новаторски подход към обучението по български език като втори (чужд) за студенти по медицина. Всички гореизведени приноси определят монографията като оригинално, навременно и практически приложимо изследване, което може да послужи както на изследователи и преподаватели, така и на практикуващи медици и институции, ангажирани с чуждоезиковото обучение в медицинската област.

Кандидатката представя за участие в конкурса и книга, издадена през 2019 г. въз основа на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ – „Познавателни възможности на конструирането при интегрирането му в обучението“, в която в рамките на 130 страници авторката разглежда актуалния за съвременното ни образование проблем за съчетаването на активността на висшите психически функции с практически дейности, водещи към ефективна интериоризация на познанието. Изследователският въпрос е разгледан от перспективата на теорията за множествената интелигентност на Хауърд Гарднър. В монографията авторката предлага ценен анализ на възможностите за развитие на различни интелигентности чрез съчетаване на висшите психически функции с практически дейности. В контекста на теорията за множествената интелигентност на Хауърд Гарднър изследването логично, стегнато и ерудирано подчертава как интеграцията на конструиращите дейности в образователния процес може да стимулира не само когнитивните умения на учащите, но и да развие широк спектър от интелигентности.

Значим е приносът на монографията за разкриване на методите и подходите, които съчетават практически дейности с активността на висшите психически функции, водещи към ефективна интериоризация на познанието, защото чрез такива дейности се осигурява активно участие на учащите, стимулиращо тяхната лингвистична, логико-математическа, пространствена, телесно-кинестетична, музикална, интерперсонална и интроперсонална интелигентност. Обоснована е значимостта на подхода като създаване не само на възможности за усвояване на нови знания, но и за цялостно развитие на личността, чрез активното участие в конструктивни задачи, които обхващат както когнитивни, така и емоционални и социални аспекти. Монографията показва задълбочено и многостранно познаване на значението на практическите дейности като ключов елемент в процеса на обучение, които съчетават теоретичните знания с реалната им употреба в различни контексти. Съдържащите се в труда тезиси, че чрез този подход

се повишава степента на ангажираност на учениците и се укрепва тяхната способност за самостоятелно мислене и решаване на проблеми, че използването на конструктивни методи в обучението води до значително подобрене в способността на учениците да интериоризират нови концепции и да ги прилагат в разнообразни практически ситуации, има висока приложна стойност. По този начин монографията представя важноста на интегрирането на конструктивния подход в образованието, който предоставя не само теоретични знания, но и практически умения за успешна социализация и професионално развитие.

2.2. Статии в научно-теоретични списания, научно-методически списания и сборници

Като цяло може да се даде висока оценка на представената от доц. Вълва научна и научно-приложна продукция в областта на методиката на езиковото образование. Представените за участие в конкурса 27 статии (10 в списания, реферирани в световноизвестни бази данни с научна информация; 17 – в сборници с научно рецензиране) и 1 студия насочват към базисна за съвременното образование тематика. Внутрителният обем и разнообразната проблематика анализират и концептуализират важни научноизследователски акценти. Като приносни очертавам:

- Извършеният критически анализ на текущото състояние и перспективите пред прилагане на художествени текстове в обучението по български език като втори (чужд) и дефинираността на основните елементи на развитието на чуждоезиковата комуникативна компетентност (статии Г6.3.; Г6.4.; Г7.1.; Г7.2.; Г7.3.; Г7.7; Г7.11.; Г7.15.);

- Разработеният педагогически приложим модел за използване на художествени текстове с цел развитие и усъвършенстване на комуникативните компетентности за професионална комуникация в клиничния дискурс на студентите по медицина (статии Г6.1.; Г6.3.; Г6.4.; Г7.2.; Г7.3.; Г7.4.; Г7.7.; 13.2.);

- Систематизираността на основни понятия и термини от различни образователни области, свързани с въпроси на чуждоезиковата и дискурсна компетентност на лекаря (статии Г6.1; Г6.4; Г6.5; Г7.1.; Г7.4.; Г7.5.; Г7.6.; Г7.9.; Г7.10; 13.2.);

- Създаденият корпус от текстове, включващ произведения, които директно или индиректно разглеждат медицински казуси чрез поставянето на акцента върху намирането на хуманни и етични решения от страна на лекаря, приоритетно ръководен от основните хуманистични принципи на медицината (статии Г6.1; Г6.2.; Г6.3.; Г7.4; 13.2.);

- Използваният комуникативно-културологичен изследователски подход и разграничените четирите основни принципа, определящи целите на учебните процедури по български език за чуждестранни студенти, за които българският език не е роден (статии Г7.2.; 13.2.);

- Обобщените и анализирани методически подходи за обучение и учене на чужд език във виртуални учебни платформи (Г6.5.; Г7.8.; Г7.10.; Г7.12.; Г7.13.; Г7.16.; Г7.17.; Г7.18.).

3. Оценка на учебно-преподавателската дейност на кандидата

Според представените документи изискуемата учебна натовареност е налице. Лекционното натоварване на доц. Т. Вълва през последните години е свързано с лекции и семинарни упражнения по дисциплините: Педагогика; Социална педагогика; Български език I: Обучение на чуждестранни студенти по дисциплината „Български език“ – само за АЕО; Български език II: Обучение на чуждестранни студенти по дисциплината „Български език“ – само за АЕО; Български език III: Обучение на чуждестранни студенти по дисциплината „Български език“ – само за АЕО; Български език I: Обучение на чуждестранни студенти по дисциплината „Български език“ – само за БЕО.

За високото качество на съчетаването на преподавателска и изследователска дейност на доц. Вълва свидетелстват и следните факти:

- Издаването през 2025 г. на университетско учебно пособие „Литературни текстове в чуждоезиковото обучение по медицина“;
- Организирането на квалификационни курсове на студенти и преподаватели във връзка с изпълнение на политиката за развитие на МУ – Плевен, цел: 3. Свързаност и партньорство (тежест – 3), проведени над 70 теоретични и практически обучения и инициативи за периода 2021 – 2025 г.
- Участието в 1 национален по ФНИ (Предизвикателството на литературния текст в обучението по български език за чужденци) и три международни проекта (Researchers in the knowledge triangle (K-TRIO 3), H2020-MSCA-NIGHT-2018-818757, 2019; FRESH – Find Researchers Everywhere and SHare; 722790-FRESH-H2020-MSCA-NIGHT-2017-722790, 2016-2017; ART LINKS BORDERS - EL ARTE UNE FRONTERAS, 2016-2018);
- Включването в 48 научни форума, от които 2 в чужбина, 12 – с международно участие;
- Научното консултиране на двама докторанти, единият от които отчислен с право на защита, докторска програма към катедра „Педагогика“, Педагогически факултет на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“;
- Рецензентството на пет научни сборника от конференции и др.

4. Основни научно-теоретични и научно-приложни приноси

По принцип приемам изведените от кандидата приноси, обобщени в авторската справка в три групи: научни, научно-приложни и научно-методически. Обобщено приносите на продукцията, с които доц. дн Т. Вълва участва в конкурса за професор, могат, според мен, да се сведат до следното:

- Извършено е задълбочено теоретично проучване и дефиниране на ключови понятия, свързани с комуникативната компетентност като съществен елемент от професионалната подготовка на здравния специалист в контекста на текстовата теория и методиката на обучението по български език като втори (чужд) в специализирана среда.
- Реализиран е професионално аргументиран оценъчен обзор и аналитично обобщение на водещи теоретични концепции, нормативни документи, емпирични модели и добри практики, което обосновава необходимостта от непрекъснатата

актуализация на методическите подходи в университетската подготовка на студенти по медицина.

- Разработен е педагогически модел за използване на художествени текстове – както класически, така и съвременни – като методически инструмент за овладяване на езикова нормативност, социални конвенции и културологични особености на българския език като чужд, с акцент върху формирането на комуникативна компетентност за хуманно и емпатично професионално общуване между студенти по медицина и пациентите.

- Обоснована е необходимостта от интегриран подход към възприемане и интерпретиране на естетическите, комуникативните, прагматичните и етичните функции на художествения текст чрез съчетаване на рецептивни и продуктивни речеви действия и литературоведски анализ.

- Валидирана е методологията за използване на художествени текстове като ефективен инструмент за развиване на умения за хуманна професионална комуникация у студентите по медицина в българоезична здрава социокултурна среда.

Като подкрепа за тази цялостна преценка на научните приноси може да се посочи фактът, че трудове на доц. дн Т. Вълва са били посочвани като значими и цитирани в редица издания – монографии, статии, книги. Забелязаните цитирания на трудове на кандидатката са 51 (13 – в чужбина; 38 – в България).

5. Критични бележки и препоръки – нямам.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от доц. Теодора Димитрова Вълва, отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на МУ – Плевен. Представени са и достатъчен брой висококачествени научни трудове, които не са използвани при заемане на научната длъжност доцент. В работите на Т. Вълва има оригинални научни и приложни приноси, които са получили национално признание. Кандидатката в конкурса изпълнява съответните минимални национални изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“. Нямам съмнение за плагиатство в представените за рецензиране научни публикации.

Въз основа на запознаването с представените научни трудове, тяхната значимост, съдържащите се в тях теоретични и научно-приложни приноси давам своята **положителна оценка** и намирам за основателно да предложа Теодора Димитрова Вълва да заеме академичната длъжност „професор“ в професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ... (Методика на обучението по български език).

07.06.2025 г.

Рецензент: **На основание чл. 59 от ЗЗЛД**
/проф. д.н. Снежанка Добрева/

REVIEW

by Prof. DSc. Snezhanka Dobрева Georgieva

Faculty of Education, Shumen University „Bishop Konstantin Preslavski“

regarding the competition, announced by Medical University – Pleven in State newspaper, issue 24/ 21.03.2025 for the occupation of the academic position of “professor” in the field of higher education: 1. Pedagogical Sciences, Professional Direction 1.3. Pedagogy of Teaching... (Methodology of Teaching Bulgarian Language) at the Department of Social and Pharmaceutical Care at the Medical College, Medical University – Pleven.

This review has been prepared in my capacity as a member of the academic jury, appointed by Order No. 1218/30.04.2025 of the Rector of the Medical University – Pleven, for the evaluation of a candidate for appointment to the academic position of “Professor.”

1. General Overview and Professional Biography of the Candidate

The only candidate in the competition for the academic position of Professor – Teodora Dimitrova Valova – was born on July 9, 1963. In 1990 she graduated from St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo. Her entire professional biography is closely connected with the school and university education systems, demonstrating a systematic advancement of competencies and a sustained dedication to ongoing professional development. During her teaching practice (from 1983 to 2000), she was a doctoral student in “Methodology of Teaching Bulgarian Language and Literature” at the Department for Qualification and Continuing Education of Teachers (DIUU), under a PhD program of Sofia University “St. Kliment Ohridski.” She obtained the educational and scientific degree "Doctor" in 1999, after which she was appointed as a Chief Assistant Professor (2001) at DIUU, Sofia University "St. Kliment Ohridski". From 2002 to June 2010, she was a part-time lecturer at the Pedagogical College of Veliko Tarnovo University "St. St. Cyril and Methodius. Since 09.06.2010 she has been an associate professor at VTU "St. St. Cyril and Methodius", Specialized Scientific Council on Pedagogy at the Higher Attestation Commission (HAC) under the Council of Ministers. She was also the Deputy Director of the Pedagogical College in Pleven during the 2013–2016 term. Since 1 December 2016, she has been an associate professor at the Medical University of Pleven, where she teaches Bulgarian to foreign medical students, Master' Degree, Pedagogy and Social Pedagogy, the specialty of Social Activities, Professional Bachelor's Degree. . In 2019, she completed a master's degree in "*Cross-border Bulgarian Studies*" at Sofia University "St. Kliment Ohridski", Faculty of Slavic Philology, receiving a professional qualification as a "*Master of Bulgarian Philology*".

In 2024 she obtained the scientific degree of Doctor of Sciences from Sofia University “St. Kliment Ohridski.” Since 2024 she is a Head of the Department of Social and Pharmaceutical Activities at the Medical College of Medical University – Pleven. Teodora Valova has participated in one national educational project and three international projects, serving as project leader for one of them. The candidate is the Vice-Chair of the Pleven branch of the Union of Scientists in Bulgaria; the coordinator of the Regional Academic Center at the Bulgarian Academy of Sciences – Pleven; Vice President of the Alliance of Universities of Central and Eastern Europe; a member of the editorial boards of the journals International

Journal of Language and Linguistics and Detska Gradina (“Kindergarten”); and a member of the editorial boards of seven scientific collections. Based on the above information, it is evident that the candidate participating in the procedure possesses indisputable professional experience and a remarkable academic career up to the time of the competition.

2. Evaluation of the Candidate’s Scientific Research and Applied Research Activities

The achievements of Teodora Valova in educational, academic, and applied aspect delineate her profile as a competent and well-prepared researcher, scholar, and practitioner, demonstrating potential for further professional development. The scientific production report submitted with the competition documentation confirms that the candidate fulfills and even surpasses the minimum national requirements (a verifiable scientific output with a total score of 992.5 points, distributed across indicator groups A to E, compared to the required 550 points for the professorship procedure). For this competition, Assoc. Prof. DSc. Valova applies with a portfolio of 33 publications, including one monograph, one book based on a defended dissertation for the award of the educational and scientific degree “Doctor,” one teaching aid, one study, and 27 articles, additionally, two dissertations are presented, corresponding to the acquisition of the educational and scientific degree “Doctor” and the scientific degree “Doctor of Sciences.”

2.1. Monograph, book

In accordance with the requirements of ZRNS, among the submitted works there is a monograph presented as a habilitation thesis entitled “Foreign Language Teaching for Medical Professionals. Sense and Meaning in Communication.” The monographic study, consisting of 220 pages, was published in 2025 after obtaining the academic title of Associate Professor, and demonstrates thorough scientific preparation, a high level of professional competence, and consistent commitment to academic ethics. The research approach is characterized by a clearly structured argumentation and analytical depth, provocatively yet logically addressing the issue of mastering a specialized language – its social conventions and cultural context – not merely as a communicative tool, but as an essential competence for professional communication in a Bulgarian-speaking healthcare environment for medical students for whom Bulgarian is not their native language. In preparing to propose a didactic model integrating literature, medicine, methodology of teaching Bulgarian language and literature, health communication, and intercultural communication, T. Valova substantiates, from a semantic-functional and technological perspective, the model’s three modules according to the levels of activity with the texts (pre-text work, while working on the text, and after-text work).

The author’s model integrates educational content with a systematic methodology for the gradual mastery of core communicative competencies through practical activities involving texts, accompanied by an appropriate assessment toolkit. Based on a study of the interaction between doctor and patient, examined through the lens of Lumann’s concept of communication in healthcare from both informational and sociocultural perspectives, the author convincingly demonstrates the circular interconnection between individual and professional communication.

T. Valova identifies the skills of listening to and interpreting patients' narratives as an essential element of the therapeutic process. Combined with the harmonization of second (foreign) language instruction according to different levels of literary text comprehension, the model proposed by the author creates favorable conditions for the development of a high level of communicative culture. These conceptual foundations contribute to the formation of knowledge, skills, and attitudes related to the acquisition of culturally conditioned linguistic units (culturally bound units, or "culture-bound linguistic units") characteristic of the respective national environment, which constitute an integral part of effective communication in a professional medical context. The developed authorial model demonstrates significant pedagogical potential for the advancement of communicative competence.

In view of the above, the main contributions of the monograph "Foreign Language Teaching for Medical Professionals. Sense and Meaning in Communication" can be summarized in several contexts:

➤ **Scientific Context:**

The topic addressed in the monograph is interdisciplinary and complex in nature. T. Valova makes a significant contribution to the development and substantiation of a communicative-cultural approach to teaching Bulgarian for medical purposes, based on a phenomenological framework. This approach integrates language instruction with cultural and social sensitivity in clinical communication. The author's position is original in defining linguistic and communicative competence as a key component of the professional training of future medical professionals. A comprehensive view is constructed regarding the role of literary texts as tools for cultivating humanistically oriented professional values and skills for expressing empathy in clinical practice.

By analyzing and adapting Lumann's communicative selections (informing, understanding, influencing) to medical communication, the author contributes to the theory of communication in healthcare. With the main objective of specialized language training in mind, a corpus of literary texts applicable to students' preparation for clinical communication has been constructed, aimed at humanizing medical verbal practice in the Bulgarian-speaking environment.

An additional strength of the work lies in the criteria established for selecting literary texts in the corpus: they must possess communicative orientation, informativeness, coherence, connectivity, and imagery; address medical cases; and contain humanistic ideas.

➤ **Applied Pedagogical Context:** The challenges faced by international students in the Bulgarian language acquisition and the role of language in the development of professional and ethical-deontological competencies are clearly identified. Among the applied contributions is the development of a pedagogical model based on a narrative approach, which supports the humanization of medical communication through the inclusion of literary texts that reflect cultural stereotypes and social attitudes. Another significant contribution is the creation of a modular educational system that takes into account the organizational, functional, and cyclical nature of instruction, while being aligned with the real needs of healthcare communication.

➤ **Methodological Context:** The candidate's effort to theoretically clarify the issue of acquiring culture-bound specific to the Bulgarian linguistic and social environment – as a requirement for effective therapeutic communication, is noteworthy. The chosen phenomenological research approach is to be highly valued, as it enables deep insight into

students' experiences in acquiring the language within a medical context. Notable contributions are also evident in the provision of technological tools and methodological solutions that support the development of discourse competence and the cultivation of skills for culturally appropriate and ethically sound communication in medical practice.

➤ **Social-professional aspect:** By building connections, T. Valova demonstrates the importance of learning the national language in the context of medical education for foreigners, pointing out specific benefits for the students' future practice; she provides a foundation for reform in language training for medical purposes, aimed at better integration of international students and improving the quality of medical care through enhanced communication with patients.

The monograph represents a significant interdisciplinary work that unites together linguistics, pedagogy, cultural studies, and medicine, offering an innovative approach to teaching Bulgarian as a second (foreign) language to medical students. All of the above contributions define the monograph as an original, timely, and practically applicable study that can be useful to researchers and educators, as well as to practicing medical professionals and institutions involved in foreign language training in the medical field.

The candidate submits for participation in the competition a book published in 2019, based on her defended doctoral dissertation titled “Cognitive potential of construction during its integration in education the education”. Within its 130 pages, the author examines a pressing issue in contemporary education – namely, the integration of higher mental functions with practical activities that lead to effective internalization of knowledge. The research question is explored through the lens of Howard Gardner’s theory of multiple intelligences. In the monograph, the author offers a valuable analysis of the potential for developing different intelligences through the combination of higher mental functions and practical activities. Framed within the context of Howard Gardner’s theory, the study presents a logical, concise, and erudite argument highlighting how the integration of constructive activities into the educational process can stimulate not only students’ cognitive abilities but also support the development of a wide spectrum of intelligences.

The monograph makes a significant contribution by elucidating methods and approaches that integrate practical activities with the engagement of higher mental functions, leading to effective internalization of knowledge. Through such activities, active participation of learners is ensured, stimulating their linguistic, logical-mathematical, spatial, bodily-kinesthetic, musical, interpersonal, and intrapersonal intelligences. The significance of this approach is well-founded, as it creates opportunities not only for the acquisition of new knowledge but also for the holistic development of the individual through active involvement in constructive tasks encompassing cognitive, emotional, and social aspects. The monograph demonstrates a profound and multifaceted understanding of the importance of practical activities as a key element in the educational process, effectively combining theoretical knowledge with its real-world application across various contexts. The thesis presented in the work – that this approach increases student engagement and strengthens their capacity for independent thinking and problem-solving, and that the use of constructive methods in education leads to a marked improvement in students’ ability to internalize new concepts and apply them in diverse practical situations – have high practical relevance. Thus, the monograph highlights the importance of integrating the constructive approach in education, which provides

not only theoretical knowledge but also practical skills essential for successful socialization and professional development.

2.2. Articles in scientific-theoretical journals, scientific-methodological journals, and in the edited collections

Overall, a high assessment can be given to the scientific and applied scientific output presented by Assoc. Prof. Valova in the field of language education methodology. The 27 articles submitted for the competition (10 published in journals indexed in internationally academic research databases; 17 in peer-reviewed edited volumes) and 1 study address a fundamental topic for contemporary education. The impressive volume and diverse range of issues analyze and conceptualize important research focal points. The contributions can be summarized as follows:

- A comprehensive critical analysis of the current state and future prospects of employing literary texts in the teaching of Bulgarian as a second (foreign) language, alongside a clear delineation of the fundamental components involved in the development of foreign language communicative competence. (articles G6.3.; G6.4.; G7.1.; G7.2.; G7.3.; G7.7; G7.11.; G7.15.);
- The developed pedagogically applicable model for the use of literary texts aims to enhance and refine the communicative competencies for professional communication in the clinical discourse of medical students. (articles G6.1.; G6.3.; G6.4.; G7.2.; G7.3.; G7.4.; G7.7.; 13.2.);
- The structured integration of fundamental concepts and terminology from diverse educational fields, related with the aspects of foreign language proficiency and discourse competence in the medical profession. (articles G6.1; G6.4; G6.5; G7.1.; G7.4.; G7.5.; G7.6.; G7.9.; G7.10; 13.2.);
- The compiled corpus of texts includes works that directly or indirectly address medical cases, emphasizing the physician's pursuit of humane and ethical solutions, guided primarily by the fundamental humanistic principles of medicine. (articles G6.1; G6.2.; G6.3.; G7.4; 13.2.);
- The summarized and analyzed methodological approaches to foreign language teaching and learning in virtual learning platforms. (articles G6.5.; G7.8.; G7.10.; G7.12.; G7.13.; G7.16.; G7.17.; G7.18.).

3. Evaluation of the Candidate's Teaching Activity

According to the submitted documents, the required teaching workload has been fulfilled. In recent years, Assoc. Prof. T. Valova's lecturing responsibilities have included delivering lectures and conducting seminar sessions in the following subjects: Pedagogy; Social Pedagogy; Bulgarian Language I: Teaching Bulgarian as a Foreign Language to International Students – English-language learning (ELL) only; Bulgarian Language II: Teaching Bulgarian as a Foreign Language to International Students – ELL only; Bulgarian Language III: Teaching Bulgarian as a Foreign Language to International Students – ELL only; and Bulgarian Language I: Teaching Bulgarian as a Foreign Language to International Students – Bulgarian-language learning only.

According to the submitted documents, the required teaching workload has been met. Over the past few years, Assoc. Prof. T. Valova's lecturing duties have included both lectures and seminar sessions in the following disciplines: Pedagogy; Social Pedagogy; Bulgarian Language I: Teaching Bulgarian as a Foreign Language to International Students – AEO only; Bulgarian Language II: Teaching Bulgarian as a Foreign Language to International Students – AEO only; Bulgarian Language III: Teaching Bulgarian as a Foreign Language to International Students – AEO only; and Bulgarian Language I: Teaching Bulgarian as a Foreign Language to International Students – BEO only.

Assoc. Prof. Valova demonstrates a strong and effective combination of teaching and research, as shown by the following evidence:

- Publication in 2025 of the university textbook for foreign students "Literary Texts in Foreign Language Instruction for Medical Purposes";
- Organization of qualification courses for students and lecturers in connection with the implementation of MU–Pleven's Development Policy, Objective 3: Connectivity and Partnership (weight – 3), including more than 70 theoretical and practical trainings and initiatives conducted during the period 2021–2025;
- Participation in one national project funded by the National Science Fund (The Challenge of the Literary Text in Teaching Bulgarian as a Foreign Language) and three international projects: Researchers in the Knowledge Triangle (K-TRIO 3), H2020-MSCA-NIGHT-2018-818757, 2019; FRESH – Find Researchers Everywhere and Share, 722790-FRESH-H2020-MSCA-NIGHT-2017-722790, 2016–2017; ART LINKS BORDERS – EL ARTE UNE FRONTERAS, 2016–2018;
- Participation in 48 academic forums, including 2 abroad and 12 with international participation;
- Scientific supervision of two PhD students, one of whom has completed coursework and is eligible for defense, within the doctoral program of the Department of Pedagogy, Faculty of Education, St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo;
- Reviewing of seven academic conference proceedings and other scientific publications.

4. Main Theoretical and Applied Scientific Contributions

In principle, I accept the contributions outlined by the candidate, summarized in the author's reference into three groups: theoretical, applied, and methodological. In summary, the contributions of the academic output with which Assoc. Prof. DSc. T. Valova participates in the competition for the academic position professor can, in my opinion, be summarized as follows:

- A thorough theoretical study and definition of key concepts related to communicative competence have been conducted. These are framed as essential elements in the professional training of healthcare specialists, analyzed within the context of text theory and the methodology of teaching Bulgarian as a second (foreign) language in a specialized academic environment.
- A professionally grounded evaluative review and analytical summary of leading theoretical concepts, regulatory documents, empirical models, and best practices have been presented. This provides a solid justification for the ongoing need to update methodological approaches in the university-level education of medical students.

- A pedagogical model has been developed for the use of literary texts – both classical and contemporary – as a methodological tool for mastering linguistic norms, social conventions, and cultural characteristics of Bulgarian as a foreign language. The focus is placed on fostering communicative competence for humane and empathetic professional communication between medical students and patients.

- The necessity of an integrated approach to the reception and interpretation of the aesthetic, communicative, pragmatic, and ethical functions of the literary text has been substantiated. This is achieved through the combination of receptive and productive speech activities and literary analysis.

- The methodology for the use of literary texts as an effective tool for developing humane professional communication skills in medical students, within the Bulgarian-speaking socio-cultural healthcare context, has been validated.

As further evidence supporting this overall assessment of scientific contributions, it should be noted that the works of Assoc. Prof. DSc. T. Valova have been recognized and cited in numerous publications, including monographs, articles, and books. The number of recorded citations of the candidate's works is 51 (13 international; 38 national).

5. Critical Remarks and Recommendations – I have none

CONCLUSION

The documents and materials submitted by Assoc. Prof. Teodora Dimitrova Valova meet all the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria (LDASRB), the Regulations for the Implementation of the LDASRB, as well as the relevant regulations of MU – Pleven. A sufficient number of high-quality scientific publications have been presented, which have not been used in the previous appointment to the academic position of Associate Professor. The works of T. Valova contain original scientific and applied contributions that have received national recognition. The candidate meets the minimum national requirements for holding the academic position of Professor. I have no doubts regarding the originality of the scientific publications submitted for review and find no indications of plagiarism.

Based on my review of the submitted scientific works, their significance, and the theoretical and applied contributions they contain, I give my **positive assessment** and consider it well justified to propose Teodora Dimitrova Valova for appointment to the academic position “professor” in the Professional Direction 1.3. Pedagogy of Teaching... (Methodology of Teaching Bulgarian Language).

07.06.2025

Reviewer: **На основание чл. 59 от ЗЗЛД**
/ Prof. DSc. Snezhanka Dobreva/